Ἐπιμέλεια ΘΑΝΑΣΗ ΓΚΟΒΑ

ΑΧΑΪΚΑ καὶ ΑΛΛΑ

ΣΤΑ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΠΙΛΙΕΤΑ ποὺ ἔστειλε ὁ νομάρχης κ. Τσίρκας στὰ κοινοτικὰ συμβούλια (ἣν ἐν πάσει περιπτώσει στὰ περισσότερα ἀπ' αὐτά), σημείωσε ἰδιογράφως. — «Καλὴ ἀντάμωση». — Ποιό ἄραγε νὰ εἶναι τὸ νόημα τῆς φράσεως; ★ ΜΙΑ ΝΕΑΡΗ ΜΑΜΑ μπαίνει στὰ γραφεῖα μας καὶ ζητεῖ βοήθεια νὰ τὴ σύνταξη μιᾶς προσκλήσεως στὴ βάπτιση τοῦ μικροῦ της. — Ἀλλὰ σὲ ἄπταιστη δημοτική. — Κάναμε ὅ,τι μπορούσαμε γιὰ ν' ἀνταποκριθοῦμε στὰ κελεύσματα τῆς μόδας. — Πάντως τὴ λέξη «κάλεσμα» τὴν ἀποφύγαμε. — Στὸ κάτω τῆς γραφῆς μπορεῖ τὸ παιδὶ νὰ μὴ βγῆ τόσο... κουλτουριάρικο! ★ ΜΙΑ ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ ΕΙΝΑΙ τσακιστὴ ἀπὸ καρπὸ δίπλα ἀκριβῶς ἀπ' τὴ σκοπιὰ τῆς πύλης τοῦ ΚΕΤ. — Τὰ κορόμηλα δὲν ἔχουν ἐντελῶς γουμάσει. — Ἀλλὰ οὔτε καὶ πρόκειται νὰ προλάβουν. — Μερικὲς δεσποινίδες ποὺ τοὺς ἀρέσουν τά... ξυνὰ πλησιάζουν καὶ κόβουν. — Ἀφήνοντας γιὰ ἀνταμοιβὴ στὴ σκοπιὰ κάποια χαμόγελα καὶ κάποια ὑποχρεωτικὰ κουνήματα ★ ΜΠΟΡΕΙ ΤΑ ΕΝΤΥΠΑ τῆς Ἀριστερᾶς νὰ κατακεραυνώνουν καθημερινῶς τὸν «Ἐλεύθερο Σκασμό». — Ἀλλὰ οἱ ἁρμόδιοι τῆς Νέας Σοβιετικῆς Ἐγκυκλοπαίδειας μὴ ἔχοντας... προκαταλήψεις ἔκριναν ἀπαραίτητη τὴν καταχώριση τῆς διαφημίσεως καὶ στὸ «ὄργανο τῆς χούντας».— Ἀλλὰ ὅταν οἱ σχέσεις ἦσαν τόσο καλὲς καὶ μὲ τὴν ἴδια τὴ χούντα γιατί νὰ ἀπορoῦν μερικοί;

Τοὺς προστατεύουμε...

ΚΑΠΟΤΕ θύμωσε δημοτικὸς σύμβουλος μὲ τὴν ἀπάντηση ποὺ πῆρε στὸ γιατὶ δὲν γράφουμε περισσότερα ἀπὸ τὰ λεγόμενά του στὶς συνεδριάσεις.

Μιὰ παρόμοια ἀπάντηση πῆρε προχθὲς καὶ ὁ κ. Ζίγδης ἀπὸ τὴν «Ἐλευθεροτυπία». Ἰδοὺ τὸ σχετικὸ σχόλιο:

«...Τάχει βάλει μὲ τοὺς δημοσιογράφους καὶ ὁ κ. Ι. Ζίγδης, τώρα τελευταῖα. Παραπονιέται ὅτι... θάβουν τὶς δηλώσεις του. Πρᾶγμα ποὺ σημαίνει, στὴ δημοσιογραφικὴ γλῶσσα, ὅτι ὁ Τύπος δὲν προβάλλει ἔντονα τὶς θέσεις τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ΕΔΗΚ. Μήπως ὅμως τὸ κάνουν αὐτὸ οἱ δημοσιογράφοι ἐπειδὴ ἀκριβῶς σέβονται τὸν ἐκ Δωδεκανήσου ἔγκριτο πολιτικό: Καὶ γιὰ νὰ τὸν προστατέψουν δὲν προβάλλουν ὅ λ ε ς τὶς δηλώσεις του; Καὶ κάτι ἀκόμη: Σκέφτηκε ποτὲ ὅτι ἂν μιλοῦσε λιγότερο ἴσως νὰ εἶχε τώρα περισσότερους βουλευτές;»

Τέλος...

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ μέρα σήμερα γιὰ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη». Στὶς Ἐκκλησίες καὶ στά... χαιρετιστήρια τῶν ἐκφωνητῶν τῆς τηλεοράσεως καὶ τοῦ Ραδιοφώνου.

Γιατί, ἂς λέμε καὶ κάπου κάπου τὴν Ἀλήθεια: Τὸ χριστιανικὸ αὐτὸ ἔθιμο δὲν ἐπιδιώκει πλέον οὔτε καλά, καλὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς Διακαινησίμου.

Ὅσο γιὰ τὴν ἀπροσδόκητη εὐλάβεια τῆς ΕΡΤ καὶ τῆς ΥΕΝΕΔ κάποιος τὴν σχολίασε ὡς ἀκολούθως:

Πρόκειται ἁπλῶς γιὰ τὴ δημιουργία ἄλλοθι στὴ ριζοσπαστικότητα καὶ τὴν ἀμφισβήτηση ποὺ ἔχει καταλάβει τελευταῖα τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς.

Διαγωνισμοὶ

ΕΝΑ ἑκατομμύριο παιδιὰ κι' ἄλλοι τόσοι γονεῖς (διπλάσιοι δηλαδὴ) πέφτουν τώρα «μὲ τὰ μοῦτρα» στὸ διάβασμα. Ἴσως μάλιστα σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις οἱ γονεῖς νἆναι ἐπιμελέστεροι τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων.

Γιὰ ἕνα δεκαπενθήμερο, ὁ μαθητόκοσμος ζεῖ ἔντονα, ὅπως κάθε χρόνο τὴ δοκιμασία τῶν ἐξετάσεων.

Πληθαίνουν λοιπὸν μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ καὶ οἱ προστριβὲς μεταξὺ τῶν ...γενεῶν, ἀφοῦ οἱ παλιότερες λησμονώντας τὰ δικά τους θέλουν ὑποδειγματικὰ τὰ σημερινὰ παιδιά.

Παντοτεινὸ τὸ πρόβλημα. Τὸ λεγόμενο «χάσμα» μεταξὺ τῶν γενεῶν. Ἐν τούτοις μὲ τὴ λήξη τῶν διαγωνισμῶν τὸ χάσμα θὰ ...σμικρυνθῆ. Καὶ θὰ ἐξαφανισθεῖ, ὡς διὰ μαγείας ὅταν ὁ νεαρὸς φθάσει στὸ σπίτι μὲ τὴν ἰσχή.

—Πέρασα.

«Ὄμορφος κόσμος...»

ΜΕ ΤΗΝ εὐκαιρία αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι τὰ πιὸ ἐνδιαφέροντα (καὶ πρὸ παντὸς εἰλικρινῆ) πράγματα δὲν τὰ λένε οἱ δημοτικοὶ σύμβουλοι — κυρίως τῆς πλειοψηφίας στὴν αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων, ἀλλὰ στοὺς διαδρόμους ἢ σὲ κέντρα διασκεδάσεως. Καὶ μπορεῖ νὰ βεβαιώσει κανεὶς ὅτι ὅσα λένε ἐκτὸς συνεδριάσεως καὶ δίκην ἐκμυστηρεύσεων εἶναι τὰ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετα μὲ ὅσα αναπτύσσουν ἐντός. Αἴφνης: Ἕνας ὕμνος γιὰ κάποιον μέσα στὴ συνεδρίαση εἶναι πιὰ σίγουρη ἀπόδειξη γιὰ τὰ ἐξ ἁμάξης ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν (ἢ ποὺ ἔχουν προηγηθεῖ) κατ' ἰδίαν...

«Ὄμορφος κόσμος...».

ΠΡΩΪΝΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ

Ἐπαρχιακὸς Τύπος

ΛΙΓΑ ἀκόμη γιὰ τὴν ἐλευθερία, ἢ μᾶλλον, τήν... ἀνελευθερία τοῦ Τύπου. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε ὅτι τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ εἰκόνα τῆς ἐλευθερίας στὴν ἐνημέρωση, ἰδιαίτερα στὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες εἶναι προβληματική, ὑπάρχουν καὶ στὴ Δύση μερικὰ πραγματικὰ προβλήματα.

Καίτοι ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία εἶναι ἐξασφαλισμένη στὴ Βόρειο Ἀμερικὴ τὴν Ἰαπωνία καὶ τὴ Δυτικὴ Εὐρώπη, ὑπάρχει τὸ οἰκονομικὸ πρόβλημα ποὺ γεννάει ἀνησυχίες. Ὑπάρχουν χῶρες ποὺ ἔχει ὑπονομευθεῖ κατὰ τὰ πρόσφατα χρόνια ἡ βιωσιμότητα τοῦ τύπου ἀπὸ ἕνα συνδυασμὸ πληθωρισμοῦ καὶ ὑφέσεως.

Σὲ ἄλλες πάλι χῶρες τὸ ἐκδοτικὸ ἐπάγγελμα ἔχει προοδεύσει σημαντικὰ κατὰ τὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα χάρις στὴν τεχνολογία. Αὐτὸ ἰσχύει γιὰ τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καὶ τὴν Ἰαπωνία. Καὶ οἱ δυὸ χῶρες δοκίμασαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ νοιώθουν — ἂν καὶ ἀπὸ θέσεως σχετικῆς ἰσχύος—τὰ ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα τῆς διεθνοῦς οἰκονομικῆς ὑφέσεως. Μπόρεσαν ὅμως νὰ ἀντιδράσουν μὲ σύγχρονο βιομηχανικὸ σύστημα. Δὲν θὰ πρέπει νὰ λησμονεῖται ὅτι ἡ διάδοση πληροφοριῶν μέσω τῆς τηλεοράσεως ἐπιφέρει τὶς ἐφημερίδες ἀντιμέτωπες μὲ ἕνα νέου τύπου πρόβλημα ἐδῶ καὶ κάμποσο καιρό.

Πῶς ἀντέδρασαν π.χ. οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες; Μία δύσκολη λύση γιὰ τὰ μεγάλα ἐκδοτικὰ συγκροτήματα (ποὺ φαίνεται πιὰ ὅτι ἔχει λήξει) ἀντιστάθμισαν αὐτὸ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ τοπικοῦ τύπου. Στὸν τομέα αὐτὸν οἱ Ἀμερικανοὶ μποροῦν νὰ καυχῶνται γιὰ μιὰ στέρεη καὶ μακρόχρονη παράδοση. Μὰ θὰ πρέπει νὰ τονισθῆ ὅτι τὴ φορὰ αὐτὴ ἡ παράδοση ταίριασε θαυμάσια μὲ τὴν τεχνολογικὴ ἀναγέννηση καὶ τὴ δημιουργικὴ εὐφυΐα ποὺ ἐπέτρεψε στὰ δίκτυα τῶν τοπικῶν ἐφημερίδων στὶς ΗΠΑ, νὰ ἀντιμετωπίσουν μὲ ἐπιτυχία τὸν ἀνταγωνισμὸ τῆς τηλεοράσεως, τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς ποὺ ἡ οἰκονομικὴ κρίση ὡδηγοῦσε σὲ σημαντικὴ αὔξηση τοῦ κόστους παραγωγῆς.

Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι πλέον ὁ τοπικὸς τύπος ἀντιπροσωπεύει πάνω ἀπὸ τὸ 65% τῶν ἡμερησίων πωλήσεων στὴν Ἀμερικὴ ἐνῷ ὁ περιφερειακὸς τύπος ἀντιπροσωπεύει μόνο τὸ 30% καὶ οἱ ἐφημερίδες σ' ὁλόκληρη τὴν Ἀμερικὴ μόλις τὸ 3%!!! Τὸ ἐντελῶς ἀντίθετο ἀπ' ὅ,τι συμβαίνει δηλαδὴ στὴ χώρα μας...

Σημαντικὴ εἶναι καὶ ἡ περίπτωση τῆς Ἰαπωνίας. Ἐκεῖ ἀντίθετα ἀπὸ τὴ Βόρειο Ἀμερικὴ καὶ τὴν Εὐρώπη, δὲν εἶναι καὶ πολὺ παληὰ ἡ παράδοση τοῦ ἐλεύθερου τύπου.

Κι' ὅμως σήμερα ἡ πολιτική τους δημοκρατία, ἀποτελεῖ στερεὸ παράδειγμα μὲ πρόσθετο προσὸν τὸ ὑψηλὸ τεχνολογικὸ ἐπίπεδο. Πρόκειται γιὰ παράγοντες ποὺ ἐπιτρέπουν αἴφνης στὴν «Νιχὸν Καϊζάϊ Σιμπούν» τὴν μεγαλύτερη ἡμερησία οἰκονομικὴ ἐφημερίδα τῆς Ἰαπωνίας νὰ πουλάει 2.780.000 ἀντίτυπα κάθε μέρα. Ἡ χώρα αὐτὴ καυχᾶται γιὰ τὸν ὑψηλότερο ἀριθμὸ κυκλοφορούντων φύλλων ἀνὰ κάτοικο, σ' ὁλόκληρο τὸν Δυτικὸ Κόσμο. Σύμφωνα μὲ τὴν ΟΥΝΕΣΚΟ, ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἦταν 529 φύλλα γιὰ κάθε 1000 κατοίκους. Τὸν ἴδιο χρόνο (1975) στὴ Σουηδία πουλήθηκαν 515 φύλλα κάθε 1000 κατοίκους, στὴ Βρεταννία 457 καὶ στὴν Ἰταλία μόλις 137. Στὴ χώρα μας ἀτυχῶς ὁ ἀριθμὸς ἀνὰ χιλιάδα κατοίκων εἶναι ...διψήφιος...

ΠΑΝ

«Η ΗΜΕΡΑ» ΠΡΟ 30 ΕΤΩΝ

Ὁ στρατὸς εἰσῆλθε εἰς τὰ Τρόπαια

ΠΥΡΓΟΣ. Στρατιωτικαὶ δυνάμεις ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Δραμαλαράκον τοῦ 517 τάγματος, προωθοῦσαι ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν Γορτυνίαν, συνέλαβον ὑπερπεντήκοντα συμμορίτας, τραυματίας καὶ νοσηλευομένους εἰς ἀνταρτικὰ ἀναρρωτήρια μεταξὺ Κοντοβάζαινας καὶ Τροπαίων. Ἀνευρέθησαν τρόφιμα καὶ πολεμικὸν ὑλικόν.

Αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις εἰσῆλθον εἰς τὰ Τρόπαια καὶ τὴν Κοντοβάζαινα ἔνθα πρότερον καὶ ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα ἐκυριάρχουν οἱ συμμορῖται καὶ εἶχον ἐγκαταστήσει βασικὰ κέντρα τῆς ὀργανωτικῆς τῶν συγκροτήσεως εἰς Πελοπόννησον.

Ὁ κ. Κλ. Δογάνης

ΑΝΕΧΩΡΗΣΕ δι' Ἀθήνας ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Εἰσαγωγικοῦ Ἐμπορίου κ. Κλ. Δογάνης διὰ τὴν ἐπίλυσιν διαφόρων ζητημάτων ἀφορώντων εἰς τὸν ἐμπορικὸν κόσμον τῆς πόλεως.

Ὁ Φίλων

ΑΘΗΝΑΙ. Ἀπεβίωσεν ὁ Ἀθανάσιος Φίλων γενικὸς ταμίας τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ μέχρι πρό τινος πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Μικραὶ Ἀγγελίαι

ΖΗΤΕΙΤΑΙ σούστα ἐπειγόντως μετὰ ζευγμάτων πρὸς ἐνοικίασιν. Πληροφορίαι Γούναρη 26 Β΄.

Ληξιαρχεῖον

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ: Ἄρρενα Γρηγορίου Τάσσου Παναγιώτου Βαλίνου. Θῆλυ Ματθαίου Μέτζου.

ΘΑΝΑΤΟΙ: Αἰκατερίνης Λιβαθινοῦ ἐτῶν ἑνός, Ἀνδρέας Κάβουρας ἐτῶν 73.

ΓΑΜΟΙ: Βενιζέλος Καραλῆς, Ἀντωνία Ξυνοῦ.

ΤΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ ΤΗΣ "ΗΜΕΡΑΣ"

Ὁ ἄνθρωπος ὡς φίλος καὶ ἐχθρὸς στὴ κοινωνία

Ἄρθρον τοῦ κ. ΧΡ. ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ

Στὴν ἀρχὴ τῆς ἱστορίας ὁ ἄνθρωπος ἐξουσιαζόταν ἀπὸ τὴν φύση. Ἡ ἐξάρτησή του ἀπὸ τὶς δυνάμεις τῆς φύσης ἀποτέλεσε τὴν κινητήρια δύναμη γιὰ πρόοδο μὲ σκοπὸ τὸν ἔλεγχο τῆς φύσης.

Μὲ τὴ δημιουργία τῆς κοινωνίας καὶ τὴν ἐξέλιξη τοῦ πολιτισμοῦ ὁ ἄνθρωπος δάμασε τὴν φύση καὶ ἀνέτρεψε τὸν ἀρχικὸ συσχετισμὸ δύναμης. Ἔτσι σήμερα, χάρη στὰ ἐπιτεύγματα τῆς τεχνολογικῆς ἐπιστήμης, ὁ ἄνθρωπος οὐσιαστικὰ ἐξουσιάζει τὴν φύση.

Ὁ πολιτισμένος ὅμως ἄνθρωπος τοῦ 20ου αἰώνα, ἔχοντας χάσει τὸν ἔλεγχο τῶν δημιουργημάτων του καὶ τὴν ἰσορροπία μὲ τὸ περιβάλλον του, κινδυνεύει νὰ καταστρέψει τὴν φύση, τὴν κοινωνία καὶ τὸν ἑαυτό του.

Μέσα στὴν ἀπόγνωση καὶ ἀλλοτρίωσή του καὶ μπροστὰ στὸν κίνδυνο ἑνὸς καταστρεπτικοῦ παγκοσμίου, πυρηνικοῦ πολέμου ὁ ἄνθρωπος ἀναζητᾶ νέες ἀξίες καὶ ποιότητα στὴ ζωή του.

Ἡ κίνηση γιὰ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος καὶ ἡ νοσταλγία γιὰ μιὰ σημαντικὴ ἐπιστροφὴ στὴ φύση δείχνει τὴν ἀποτυχία τοῦ βιομηχανικοῦ πολιτισμοῦ νὰ ἱκανοποιήσει τὶς ἀνάγκες καὶ τὰ ἐνδιαφέροντα τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ σημαντικὴ καταπίεση ποὺ ἀσκεῖ ὁ πολιτισμὸς πάνω στὸν ἄνθρωπο ὑπονομεύει τὰ θεμέλια τῆς κοινωνίας καὶ προκαλεῖ τὴν ἀντικοινωνικότητα τοῦ ἀνθρώπου.

Ποιὸς φταίει λοιπὸν γιὰ τὴν ἀνεπιθύμητη καὶ ἐπικίνδυνη σημερινὴ κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου; Ὁ ἴδιος ἄνθρωπος, ἢ ἡ κοινωνία του;

Τὸ παραπάνω δίλημμα ἔχει ἀπασχολήσει καὶ διχάσει τοὺς μεγαλύτερους φιλοσόφους ὅλων τῶν ἐποχῶν. Ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ εἶναι οἱ ἀπαισιόδοξοι, ποὺ ἀποδίδουν ὅλα τὰ δεινὰ στὴν ἀνθρώπινη φύση καὶ χρησιμοποιοῦν τὴν ψυχολογία γιὰ ν' ἀναλύσουν τὰ ὑπαίτια ἔνστικτα· ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ εἶναι οἱ αἰσιόδοξοι ποὺ κατηγοροῦν τὴν κοινωνία γιὰ τὴ δυστυχία τοῦ ἀνθρώπου καὶ κάνουν χρήση τῶν κοινωνικο — οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν γιὰ τὴν ἐκτίμηση τῶν αἰτίων.

Χαρακτηριστικὸς ἐκπρόσωπος τῆς πρώτης σχολῆς εἶναι ὁ HOBBES. Ὁ πολιτικὸς φιλόσοφος τοῦ 16ου αἰώνα στὸ κλασσικὸ βιβλίο του LEVIATHAN διατύπωσε τὴν ἀρχὴ ὅτι ὁ ἄνθρωπος δημιούργησε τὴν κοινωνία γιὰ ν' ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὸν συνεχὴ πόλεμο τῆς «φυσικῆς κατάστασης» καὶ γιὰ νὰ ἐξασφαλίσει τὴν εἰρηνικὴ ἐπιβίωσή του. Ἡ ἀνθρώπινη φύση γιὰ τὸν HOBBES εἶναι τόσο ἀνταγωνιστικὴ καὶ ἐπιθετικὴ ποὺ ἐπιβάλλει τὴ δημιουργία μιᾶς παντοδύναμης πολιτείας γιὰ νὰ τὸν ἐλέγχει ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του.

Ἀντίθετα, ὁ πολιτικὸς φιλόσοφος τοῦ 18ου αἰώνα, ROUSSEAU, στὸ κλασσικὸ βιβλίο του SOCIAL CONTRACT ὑποστηρίζει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὁδηγήθηκε στὴ δημιουργία τῆς κοινωνίας ἀπὸ τὶς περιστάσεις κι' ὄχι ἀπὸ συγκεκριμένα κακὰ ἢ καλὰ ἔνστικτα τῆς φύσης του. Ἡ κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου ἐπιδεινώθηκε ἀπὸ τότε ποὺ ἀναγκάστηκε ν' ἀφήσει τὴν «φυσικὴ κατάσταση» καὶ νὰ εἰσέλθει στὴν «κοινωνία». Πρᾶγμα ποὺ σημαίνει ὅτι ἡ κοινωνία εὐθύνεται γιὰ τὴν «πτώση» τοῦ ἀνθρώπου, παρὰ ἡ φύση του.

Δύο ἄλλοι μεγάλοι φιλόσοφοι ὁ MARX τὸ 19ο αἰώνα καὶ ὁ FREUD τὸν 20ο αἰώνα, προσπάθησαν νὰ διαλευκάνουν τὴ σχέση μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ κοινωνίας. Ὁ πρῶτος ἀνέλυσε τὴν κοινωνία καὶ ὁ δεύτερος τὸ ἄτομο, γιὰ νὰ καταλήξουν σὲ πιὸ μέτρια συμπεράσματα μὲ τὸν ROUSSEAU καὶ τὸν HOBBES ἀντιστοίχως:

Ὁ MARX συμπλήρωσε τὸν ROUSSEAU ἐντοπίζοντας τὴν πηγὴ τῆς δυστυχίας τοῦ ἀνθρώπου στὸ κοινωνικὸ οἰκονομικὸ σύστημα τοῦ καπιταλισμοῦ καὶ διακηρύττοντας τὸν κομμουνισμό, ὡς μέσο γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση καὶ ὁλοκλήρωση τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ FREUD ὑποστήριξε ὅτι ἡ συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου στὴ κοινωνία καθορίζεται ἀπὸ μερικά, σταθερά, ἔνστικτα (κυρίως τὸ σεξουαλικό), ποὺ ὁ πολιτισμὸς ἁπλῶς τὰ καταπιέζει καὶ ὑποβιβάζει στὸ ὑποσυνείδητο. Ἡ ἀνθρώπινη φύση παραμένει ἀναλλοίωτη οὐσιαστικὰ ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ ἐξέλιξη ἕτοιμη νὰ καταστρέψει αὐτὸ ποὺ ἀγαπάει. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὁ FREUD θεώρησε τὴν καταπίεση καὶ τὴν ὑποκρισία ἀναγκαῖα κακὰ γιὰ τὴ διατήρηση τοῦ πολιτισμοῦ καὶ φάνηκε ἀπαισιόδοξος γιὰ τὴν κατάργηση τοῦ πολέμου.

Εἶναι φανερὸ ὅτι τὸ μέλλον τῆς κοινωνίας εἶναι συνάρτηση τῶν ἐκτιμήσεων τῶν διαφόρων θεωριῶν γιὰ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀνθρώπινης φύσης. Ἡ φύση τοῦ ἀνθρώπου, ὅμως, εἶναι τόσο πολύπλοκη, ποὺ εἶναι ἀμφίβολο ἂν θὰ διασαφηνισθεῖ ποτὲ ἀπόλυτα. Εἶναι ἐπίσης ἀδύνατον νὰ βεβαιωθεῖ κανεὶς γιὰ τὴν πραγματικὴ φύση τοῦ ἀνθρώπου στὴ θεωρητικὰ «φυσικὴ κατάσταση», ἔξω ἀπὸ κάποιο κοινωνικὸ περιβάλλον. Οὔτε εἶναι ἐφικτὴ ἡ «ὀπισθοχώρηση τῆς προόδου» μὲ μιὰ ρομαντική, ἀλλὰ οὐτοπικὴ ἐπιστροφὴ τοῦ ἀνθρώπου στὴν ἰδανική, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνύπαρκτη «φυσική του κατάσταση».

Ἡ οὐσία τοῦ πράγματος εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι οὔτε ἄγγελος οὔτε κτῆνος. Ἡ ἀνθρώπινη φύση ἐπηρεάζει τὸ κοινωνικὸ περιβάλλον καὶ ἐπηρεάζεται ἀπ' αὐτό. Θὰ πρέπει συνεπῶς νὰ ἐξετάσει κανεὶς διαλεκτικὰ τὴ δυναμικὴ σχέση μεταξὺ τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ἀνθρώπου καθ' ὅλα τὰ στάδια ἐξέλιξης τοῦ πολιτισμοῦ γιὰ νὰ ἐκτιμήσει τὴν ἀνάλογη βαρύτητά τους.

Τὸ δίλημμα, ἄνθρωπος ἢ κοινωνία, θυμίζει τὴν κόττα μὲ τὸ αὐγό. Ἕνας ἄλλος μεγάλος φιλόσοφος, ὁ MONTESQUIEU, στὸ κλασσικὸ βιβλίο του L' ESPRIT DES LOIS τὸ 18ο αἰώνα ἀναφερόμενος στὴ σχέση μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ κοινωνίας, ἢ κληρονομικότητας καὶ περιβάλλοντος, εἶπε ὅτι στὴν ἀρχὴ ὁ ἄνθρωπος δημιούργησε τὴν κοινωνία, ἀλλὰ ἀπὸ τότε ἡ κοινωνία διαμορφώνει τὸν ἄνθρωπο. Ἡ φράση αὐτὴ ἐκφράζει ἴσως πιὸ σωστὰ τὴν σχέση μεταξὺ τῆς ἀνθρώπινης φύσης καὶ τῆς κοινωνίας, ἡ ὁποία συνήθως ταυτίζεται καὶ μὲ τὴν πολιτεία, ἢ τὸ ὀργανωμένο μὲ νόμους κράτος.

Ὀφείλουμε ν' ἀναφέρουμε ὅτι διαφωνοῦμε βασικὰ μὲ τὸν τῆς ἀπανθρωπιᾶς τοῦ ἀνθρώπου HOBBES, ὡς πρὸς τὸ μέγεθος στὴν ὑποτιθέμενη «φυσικὴ κατάσταση». Διαφωνοῦμε ἐπίσης καὶ μὲ τὸν FREUD ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τῆς καταπίεσης ποὺ πρέπει νὰ ὑφίσταται ὁ ἄνθρωπος γιὰ λογαριασμὸ τοῦ πολιτισμοῦ.

Καὶ τείνουμε νὰ συμφωνήσουμε μὲ τὴν ἀνθρωπιστικὴ θεωρία τοῦ ROUSSEAU καὶ τοῦ MARX ὡς πρὸς τὴ δυνατότητα τοῦ ἀνθρώπου νὰ βρεῖ τὸν παλιὸ καλὸ ἑαυτό του, ἢ ἕναν καλύτερο, κάτω ἀπὸ μιὰ διαφορετικὴ κοι-

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 4ην ΣΕΛΙΔΑ

ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Ἡ μεταμόσχευση ὀργάνων

Ἐκκλησία καὶ Δικαιοσύνη συγκατατίθενται στὴν ἀφαίρεση μοσχευμάτων ἀπὸ νεκρούς

Χρειάζεται τώρα μία εὐρεῖα διαφώτιση τοῦ λαοῦ μας

Ὁμιλία τοῦ ἰατροῦ κ. ΚΩΝ. ΤΡΙΓΚΑ

Ὁ συμπολίτης ἰατρὸς κ. Κων. Τρίγκας προσκληθεὶς ἀπὸ τὸν πρόεδρο τῆς ΕΦΑ Αἰγίου κ. Βασιλάτο μίλησε τὴν Κυριακὴ στὴν αἴθουσα τοῦ κινηματογράφου «Σοφία» ἐνώπιον πυκνοτάτου ἀκροατηρίου μὲ θέμα «Μεταμοσχεύσεις ὀργάνων» γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς προσπαθείας πρὸς δημιουργίαν τοῦ πρώτου ὁμίλου δωρητῶν ὀργάνων γιὰ μεταμοσχεύσεις.

Στὴν ὁμιλία παρευρέθησαν ὁ γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Σπυρ. Μαρκέτος καθὼς καὶ πολλοὶ συμπολῖται ἐπιστήμονες. Τὸ πλῆρες κείμενον τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Τρίγκα ἔχει ὡς κάτωθι:

Ἡ «Μεταμόσχευση ὀργάνων ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητα ἕνα μεγάλο ἐπίτευγμα τῆς ἰατρικῆς. Ἡ μεταμόσχευση δὲν εἶναι βέβαια ἐξέλιξη τῆς σημερινῆς ἐποχῆς ἀλλὰ ἤδη οἱ ἰατροὶ Ἅγιοι Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς μεταμόσχευσαν ἐπιτυχῶς στὴ Βυζαντινὴ ἐποχή, σκέλος ἑνὸς νέγρου σ' ἕναν λευκό.

Κι' ὅμως χρειάστηκαν ἀπὸ τότε μερικὲς ἑκατοντάδες χρόνια μέχρι τὸ 1902 ποὺ πρῶτος ὁ Οὔλμαν στὴ Βιέννη ἐπεχείρησε τὴν πρώτη πειραματικὴ μεταμόσχευση νεφροῦ καὶ ἔθεσε ἔτσι τὸν ἀκρογωνιαῖο λίθο γιὰ τὴ μοντέρνα μεταμόσχευση ὀργάνων. Σπουδαία προϋπόθεση γιὰ τὴν περαιτέρω ἐξέλιξη τῆς μεταμόσχευσης ὑπῆρξε τέλος καὶ ἡ εἰσαγωγὴ τῆς τεχνικῆς συρραφῆς τῶν ἀγγείων ἀπὸ τὸν Ἀλέξη Καρὲλλ τὸ ἔτος 1902. Ὅλα αὐτὰ τὰ πειράματα ἀπέδειξαν ὅτι στὴν λεγομένη αὐτόλογη μεταμόσχευση, μεταμόσχευση δηλαδὴ στὴν ὁποία λήπτης καὶ δότης εἶναι ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ ἄτομο, τὰ μοσχεύματα ἐπέζησαν. Ἐνῶ στὴν ἑτερόλογη μεταμόσχευση δηλ. στὴν μεταμόσχευση μεταξὺ ἀτόμων τοῦ αὐτοῦ γένους, τὰ μοσχεύματα ἀπορρίπτονto ἀπὸ ἕναν ἄγνωστο τότε βιολογικὸ μηχανισμό.

Τὸ 1912 ὁ Σὼν διετύπωσε τὴν ἔννοια τῆς ἀνοσολογίας σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία τὰ ἑτερόλογα μοσχεύματα ἀπορρίπτονται σὰν ἀποτέλεσμα μιᾶς ἀνοσολογικῆς ἀντιδράσεως τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἔτσι ἡ ἀνοσολογία ἀποτελεῖ καὶ σήμερα βασικὸ πρόβλημα τῶν μεταμοσχεύσεων, ἐξελίσσεται ὅμως μὲ ταχὺ ρυθμό. Ἀντιθέτως τὰ χειρουργικὰ προβλήματα, ὅπως ἡ ἀναστόμωση τῶν ἀγγείων, οὐρητῆρος κλπ ἔχουν κατὰ μέγα μέρος ξεπεραστεῖ ἀπὸ τοὺς πεπειραμένους χειρουργούς.

Πολλὰ ὄργανα εἶναι δυνατὸν σήμερον νὰ μεταμοσχευθοῦν, ὅπως εἶναι ὁ νεφρός, ἡ καρδιά, τὸ συκώτι, τὸ πάγκρεας, ὁ πνεύμονας τὸ λεπτὸ ἔντερο κ.λ.π.

Μὲ τὸν προσδιορισμὸ τῆς ἱστοσυμβατότητας καθορίζεται ἐκ τῶν προτέρων ὁ βαθμὸς συγγενείας τῶν ἱστῶν μεταξὺ δότου καὶ λήπτου σὲ τέτοιο σημεῖο ὥστε ὁ ὑποψήφιος νὰ παίρνει τὸ κατάλληλο γι' αὐτὸν ὄργανο. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ ἀπόρριψη τοῦ μοσχεύματος μειώνεται, ἐλέγχεται καλύτερα καὶ ὑποβοηθεῖται ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ μὲ ἀνοσοκατασταλτικὰ φάρμακα. Ὅπως ἤδη ἔγινε γνωστὸ τὰ βασικὰ προβλήματα χειρουργικὰ καὶ ἀνοσολογικὰ ἐλέγχονται. Αὐτὸ ποὺ παραμένει πάντοτε μεγάλο πρόβλημα εἶναι ἡ ἀνεύρεση τῶν ὀργάνων.

Ὁ νεφρὸς σὰν διφυὲς ὄργανο εἶναι δυνατὸν νὰ δωρηθῆ καὶ ἀπὸ ζῶντες συγγενεῖς σὲ νεφροπαθῆ ἄτομα ἐφ' ὅσον ἀνοσολογικῶς ταιριάζει π.χ. ἀπὸ τὴν μητέρα ἢ τὸν πατέρα στὸ παιδί. Ἐνῶ σὲ ὅλα τὰ ἄλλα ὄργανα καρδιά, συκώτι κλπ τὰ μοσχεύματα ἀναζητοῦνται ἀπὸ πτώματα.

Ὁ πτωματικὸς νεφρὸς συντηρεῖται σὲ εἰδικὰ διαλύματα σὲ θερμοκρασία 4—10 βαθμῶν Κελσίου γιὰ 6—24 ὧρες ἢ σὲ εἰδικὲς μηχανὲς συντηρήσεως μὲ συνεχῆ ἔγχυση εἰδικοῦ διαλύματος καὶ χορήγηση ὀξυγόνου γιὰ 72 ὧρες περίπου χωρὶς νὰ ἐπέλθη ἀλλοίωση στὸ μόσχευμα καὶ δύναται νὰ μεταφερθῆ ἀκόμα καὶ ἀπὸ χώρα σὲ χώρα ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ὁ κατάλληλος λήπτης.

Ἤδη ἀπὸ ὅσα εἰπώθηκαν εἶναι φανερὸ ὅτι ἡ ἰατρικὴ ἔχει λύσει τὰ βασικὰ προβλήματα (χειρουργικά, ἀπόρριψη μοσχεύματος, συντήρηση) καὶ μπορεῖ νὰ προχωρήση μὲ ἐπιστημονικὴ ἀσφάλεια στὴ μεταμόσχευση.

Ἡ ἀφαίρεση ὀργάνων ἀπὸ νεκροὺς ἀποτελεῖ σοβαρὸ θρησκευτικό, νομικὸ καὶ ἠθικοκοινωνικὸ πρόβλημα. Ὁ νεκρὸς ἀποτελεῖ ἀπὸ διάφορες ἱστορικὲς καὶ θρησκευτικὲς προκαταλήψεις γιὰ ὅλους τοὺς λαοὺς ἀντικείμενο σεβασμοῦ καὶ ἰδιαίτερης προστασίας. Ὁ ποινικὸς κώδικας νὰ μὴ διαταραχθῆ μὲ κάθε θυσία ἡ ἠρεμία τῶν νεκρῶν. Ἡ ποινικὴ νομοθεσία εἶναι ἰδιαίτερα αὐστηρὴ σὲ τρόπο ὥστε ὁ γιατρὸς νὰ μένει ἀκάλυπτος καὶ ἀπροστάτευτος ἂν τολμήσει ν' ἀφαιρέσει ὄργανο ἀπὸ νεκρὸ καὶ ἂν ἔχε σὰν στόχο νὰ σώσει τὴ ζωὴ ἑνὸς συνανθρώπου του.

Τὰ ἠθικοκοινωνικὰ καὶ νομικὰ προβλήματα εἶχαν σὰν ἀποτέλεσμα οἱ μεταμοσχεύσεις στὴ χώρα μας νὰ μείνουν σὲ σύγκριση μὲ τὶς εὐρωπαϊκὲς χῶρες πολὺ πίσω.

Βέβαια οἱ ἀπαγορευτικοὶ νόμοι εἶχαν συνταχθεῖ σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ ἡ ἐπιστήμη πειραματιζόταν. Καὶ ἦταν φυσικὰ ὁ νομοθέτης νὰ ὑπερασπίσει τὸν πολίτη ἀπὸ ἐνδεχομένους ἐπικινδύνους πειραματισμοὺς σὲ βάρος του. Σήμερα, ὅμως τὰ πράγματα ἔχουν ἀλλάξει. Ἡ ἰατρικὴ ἐνεργεῖ μὲ θετικότητα καὶ ὄχι στὴν τύχη. Ἦταν καιρὸς πιὰ νὰ ἐκσυγχρονίσουμε στὸν τομέα αὐτὸ τὴν νομοθεσία μας γιὰ τὴν εὐκολότερη ἐξεύρεση μοσχευμάτων καὶ τὴν ἔνταξη τῆς χώρας μας στὴν εὐρωπαϊκὴ Τράπεζα ὀργάνων. Ἡ προσπάθεια ἄρχισε πρὸ ἔτους περίπου στὶς 7 Μαΐου 1977 σὲ ἕνα σεμινάριο γιὰ πτωματικὲς μεταμοσχεύσεις μὲ τὴν πρωτοβουλία τοῦ Γεν. Γραμματέως τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν ὑφηγητοῦ κ. Σπύρου Μαρκέτου. Ἀπὸ τότε ἀρχίζει μία σταυροφορία γιὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ τῆς νομοθεσίας καὶ τὴν ἐξεύρεση πτωματικῶν μοσχευμάτων.

Καὶ εἶναι εὐχάριστο ὅτι τόσον ἡ ἐκκλησία ὅσο καὶ ἡ Δικαιοσύνη κατενόησαν τὴν ἀναγκαιότητα καὶ τὴν σημασία ποὺ ἔχει ἡ δωρεὰ τέτοιων ὀργάνων καὶ ἔδωσαν τὴν συγκατάθεσή τους. Δὲν μένει παρὰ ἡ ἀνάγκη μιᾶς ὑπευθύνης σωστῆς καὶ πλατιᾶς ἐνημέρωσης τοῦ κοινοῦ ἔτσι ὥστε νὰ καταπολεμηθοῦν ἡ ἄγνοια, ἡ προκατάληψη καὶ οἱ λανθασμένες ἐκτιμήσεις στὰ εὐρύτερα λαϊκὰ στρώματα ποὺ συντηροῦν ἀντιδράσεις, ἐπιφυλάξεις, καὶ ἀμφιβολίες, γιὰ τὴν ἀξία αὐτῆς τῆς θρησκευτικῆς μεθόδου. Πολλοὶ ἴσως νὰ φοβοῦνται ἂν πράγματι ἔχει ἀποθάνει ὁ ἄνθρωπός τους, ὅταν τοὺς ζητοῦν ν' ἀφαιρεθεῖ ὁ νεφρός. Εἶναι βέβαιο ὅτι μὲ τὰ θεσπισμένα σήμερα κριτήρια καὶ ἰδίως τὸ ἠλεκτροεγκεφαλογράφημα καθορίζεται ἐπιστημονικὰ ἀπόλυτα καὶ σίγουρα τὸ χρονικὸ σημεῖο τοῦ ἐγκεφαλικοῦ θανάτου, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχει ἡ παραμικρὴ ἀμφιβολία γιὰ τὸ ἐνδεχόμενο μιᾶς ἐσφαλμένης διάγνωσης. Ἡ διαφώτιση πρέπει νὰ γίνει καὶ στὸν τομέα αὐτὸ ὄχι μόνον ἀπὸ γιατροὺς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν τύπο, τηλεόραση καὶ ραδιόφωνο.

Ὁ κοινὸς πολίτης πρέπει νὰ νοήσει τὴν ἀνάγκη ποὺ ὑπάρχει γιὰ τὴν ἐξεύρεση μοσχευμάτων, νὰ ἀντιληφθεῖ ὅτι αὐτὸ εἶναι καὶ δική του ὑπόθεση καὶ νὰ κατανοήσει ὅτι τὸ μόσχευμα προορίζεται γιὰ ἱερὸ σκοπό.

Οἱ νεφροὶ σὲ ἕνα πτῶμα εἶναι ἄχρηστοι. Μπορεῖ ὅμως νὰ σώσουν τὴ ζωὴ ἑνὸς ἄλλου. Μποροῦν νὰ βοηθήσουν ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸν τεχνητὸ νεφρὸ δύο ἄνθρωποι καὶ νὰ ζοῦν ὄχι μισὴ ζωὴ ἀλλὰ ὁλόκληρη, πιὸ ἀνθρώπινα κοντὰ στὴν οἰκογένειά τους καὶ στὴ κοινωνία.

Βασικὸς σκοπὸς τῆς μεταμόσχευσης εἶναι ἡ βελτίωση τῆς ποιότητας τῆς ζωῆς τῶν νεφροπαθῶν, παράλληλα ὅμως μειώνεται καὶ τὸ κόστος τῆς θεραπείας. Ἡ κοινωνία ἐπιβαρύνεται μὲ τεράστιες δαπάνες γιὰ νὰ ἐπιβιοῦν οἱ νεφροπαθεῖς μὲ τὸν τεχνητὸ νεφρό. Τὸ οἰκονομικὸ πρόβλημα δὲν ἀπασχολεῖ μόνον τὴν χώρα μας ἀλλὰ ὅλες τὶς χῶρες τοῦ κόσμου ἀκόμα καὶ τὶς πιὸ πλούσιες.

Στὴ Γερμανία λ.χ. ποὺ διαθέτει ἄφθονα τεχνολογικὰ μέσα ἡ ἐπιβίωση τῶν ἀσθενῶν παρατείνεται καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐξάνεται συνεχῶς ἐτησίως χωρὶς ν' αὐξάνεται παράλληλα μὲ τὸν ἴδιο ρυθμὸ ὁ ἀριθμὸς τῶν μεταμοσχεύσεων. Ἂν αὐτὴ ἡ διαφορὰ διαρκέσει μία δεκαετία ὑπολογίζεται ἀπὸ τοὺς εἰδικοὺς ὅτι ὅλος ὁ προϋπολογισμὸς τῆς δημοσίας ὑγείας τῆς Δυτ. Γερμανίας θὰ καταναλίσκεται γιὰ νὰ διατηρηθοῦν στὴ ζωὴ οἱ νεφροπαθεῖς.

Ἂν λοιπὸν τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι ὀξὺ στὶς πλούσιες χῶρες εἶναι εὐνόητον πόσον πρέπει νὰ ἀπασχολεῖ τὴν χώραν μας.

Συνάγεται λοιπὸν ὅτι μὲ τὴν προσφορὰ πτωματικῶν νεφρῶν δὲν καλυτερεύει μόνον ἡ ποιότητα τῆς ζωῆς τῶν νεφροπαθῶν ἀλλὰ θὰ ἐπιλυθῆ συγχρόνως καὶ ἕνα μεγάλο οἰκονομικοκοινωνικὸ πρόβλημα.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης ἀσχολεῖται μὲ τὸ θέμα τῶν μεταμοσχεύσεων καὶ συνιστᾶ στὶς κυβερνήσεις τῶν Κρατῶν μελῶν, μεταξὺ ἄλλων νὰ προσαρμόσουν τὸ δίκαιο τους, νὰ πληροφορήσουν μὲ ὅλα τὰ πρόσφορα μέσα τὸ κοινὸ καὶ νὰ εὐαισθητοποιήσουν τοὺς γιατροὺς γιὰ τὴν ἀναγκαιότητα καὶ τὴν σημασία ποὺ ἔχει ἡ δωρεὰ τῶν μοσχευμάτων.

Μὲ χαρὰ μας βλέπουμε στὸν τόπο μας τὴν πρώτη προσπάθεια ποὺ γίνεται γιὰ τὴν δωρεὰ ὀργάνων μετὰ τὸν θάνατο.

Ἐλπίζουμε τὸ παράδειγμα αὐτὸ νὰ τὸ μιμηθοῦν καὶ ἄλλοι. Γιατὶ ἡ ἱερότερη καὶ ὑψηλότερη προσφορὰ εἶναι νὰ σώζεις τὴν ζωὴ ἑνὸς ἄλλου καὶ ἂς ἀναλογιστεῖ ὁ καθένας μας ὅτι καὶ ἐμεῖς μπορεῖ νὰ βρεθοῦμε στὴ θέση ἐκείνων ποὺ προσπαθοῦμε σήμερα νὰ βοηθήσουμε.

ΜΑΜΑ ΚΑΙ... ΚΟΡΗ

Τὴν παραπάνω καὶ ἄλλες 50 πικάντικες ἱστορίες θὰ διαβᾶστε στὸ "ΠΟΙΝΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ" ποὺ κυκλοφορεῖ στὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ περίπτερα

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΙΔΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΠΛΑΚΙΔΙΑ ΤΟΙΧΟΥ ΚΑΙ ΔΑΠΕΔΟΥ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ «RINASITA ITALIA»
ΑΞΕΣΟΥΑΡ ΜΠΑΝΙΟΥ ΚΑΘΡΕΠΤΕΣ
ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΤΕ ΜΑΣ ΤΙΜΑΙ ΑΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΟΙ
ΚΑΡΟΛΟΥ 32—34, ΤΗΛ. 221-214 — ΠΑΤΡΑΙ

ΣΠΙΤΙΑ ΧΩΡΙΣ ΑΔΕΙΑ
ΑΝΕΤΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΑ ΧΑΡΟΥΜΕΝΑ
★ Δὲν χρειάζονται ΑΔΕΙΑ οἰκοδομῆς οὔτε ΒΑΣΗ, δροσερὰ τὸ Καλοκαίρι καὶ ζεστὰ τὸ Χειμῶνα.
★ Πολὺ οἰκονομικὰ στὴν ἀγορά τους καὶ μὲ ἀπόσβεση σὲ 8 ἐργάσιμους μῆνες.
★ Ἀναλαμβάνομε ὑπεύθυνα κατασκευὴν ΛΥΟΜΕΝΩΝ ΣΠΙΤΙΩΝ, ΜΠΑΓΚΑ ΛΟΟΥΖ καὶ ΚΑΜΠΙΓΚ.
ΒΙΟΞΥΛ
Δ. ΚΟΡΜΠΑΚΗΣ
ΛΥΟΜΕΝΑ ΣΠΙΤΙΑ ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ
ΤΗΛ. 421-720 & 328-457 ΝΟΤΑΡΑ 68 — ΠΑΤΡΑΙ

Ἑστία
ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΥ

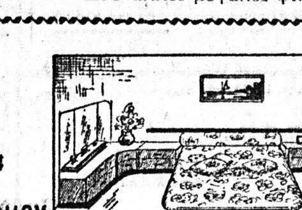

ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΑΤΡΙΒΕΣΗ

Ἔκθεσις: ΓΟΥΝΑΡΗ 131-ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΤΗΛΕΦ. 320-480
Ἐργαστήρια: ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ 25

novotherm
ΛΕΒΗΤΑΣ ΚΑΛΟΡΙΦΕΡ
ΟΛΛΑΝΔΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΘΕΡΜΑΝΣΕΩΣ

• ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΘΕΡΜΟΤΗΤΟΣ
• ΜΕΓΑΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ
• ΠΑΝΤΟΥ ΟΜΟΙΟΜΟΡΦΗ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ
• ΑΟΣΜΟΝ - ΑΚΑΠΝΟΝ
• ΕΥΚΟΛΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΕ ΚΑΤΩΚΗΜΕΝΑ ΣΠΙΤΙΑ
• ΥΠΕΡΑΥΤΟΜΑΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
• ΤΕΛΕΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕ ΣΩΛΗΝΩΣΕΙΣ ΧΑΛΚΟΥ
ΙΔΑΝΙΚΟ ΓΙΑ ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΕΣ
ΛΟΞΑΣ ΚΩΝΣΤ.
ΓΟΥΝΑΡΗ 106 ΠΑΤΡΑ
33 0200 ☎ 42 2106

Θ.Σ
ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟ
κλισσε παντος τυπου σε τιμη γνωριμιας
ΠΑΤΡΑΙ
τηλ. 223.296
αγ. ανδρεου 55
(εντος στοας)
Θ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

πλυντήριο Calor γιὰ νὰ μὴ περιμένετε...
Μιὰ κυρία ἔχει CALOR. Βάζει ζεστὸ νερὸ ἀπὸ τὸ θερμοσίφωνο καὶ σὲ πέντε λεπτὰ ἔχει ροῦχα καθαρά.
Ἡ ἄλλη κυρία ἔχει κάποιο ἄλλο πλυντήριο. Περιμένει νὰ τῆς ζεστάνει τὸ νερό. Καὶ περιμένει, περιμένει, περιμένει, περιμένει.

περιμένει, περιμένει, περιμένει, περιμένει,
περιμένει, περιμένει, περιμένει, περιμένει,
περιμένει, περιμένει, περιμένει, περιμένει,
περιμένει, περιμένει, περιμένει, περιμένει,
περιμένει, περιμένει, περιμένει, περιμένει,
περιμένει, περιμένει, περιμένει, περιμένει
περιμένει, περιμένει, περιμένει, περιμένει,
περιμένει, περιμένει, περιμένει, περιμένει.
θυμηθεῖτε CALOR ...γιὰ τὸ καλό σας
μὲ τὴν πρόσθετη ἐγγύηση τῆς Βιομηχανίας Ν. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΕΒΕ